

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2999/2019
04.09.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, др Илије Зиндовића и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Ружица Дугошија из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милка Цанић, адвокат из ..., ради развода брака, вредност спора 19.000,00 динара, и по противтужби туженог-противтужиоца ББ из ... против тужене-противтужиље АА из ..., ради развода брака, одлучујући о ревизији тужиље-противтужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 119/19 од 04.04.2019. године, у седници одржаној 04.09.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље-противтужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 119/19 од 04.04.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П2 411/17 од 24.12.2018. године у ставу првом изреке, брак закључен дана 06.05.2014. године у ..., чији упис је извршен у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје ... под текућим бројем ..., за годину 2012. између: АА из ..., рођ. АА1, рођене године у ... од оца ВВ и мајке ГГ, држављанин Републике Србије и ББ из ..., рођеног године у ... од оца ДД и мајке ЂЂ, држављанин Републике Србије, је разведен на основу члана 41. Породичног закона. У ставу другом изреке, усвојен је тужбени захтев туженог-противтужиоца ББ из ... па је заједничко малолетно дете странака син ЕЕ, који је рођен године поверен оцу ББ који ће самостално вршити родитељско право. У ставу трећем изреке, обавезана је тужена-противтужиља АА из ... да на име свог доприноса у издржавању малолетног ЕЕ плаћа месечно новчани износ од 5.000,00 динара почев од 11.09.2017. године као дана подношења противтужбе, па убудуће, све док таква обавеза траје или се не измени и то најкасније до 05. у месецу текући месец, с тим што је дужна да доспеле а неисплаћене рате исплати одједном законском заступнику ББ из ... све у року од 15 дана. У ставу четвртом изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног ЕЕ са мајком АА на начин што ће се виђања одвијати сваког другог викенда од суботе у 16 часова до недеље у 18 часова, као и уторком и четвртом од 16 до 19 часова у недељама, када малолетни ЕЕ не спава код мајке, а такође и сваког другог државног и верског празника, сваког другог рођендана детета у времену од 16 до 19 часова, с тим што ће отац одводити дете мајци испред куће у којој мајка живи у назначеном времену,

док ће мајка у назначеном времену дете враћати испред куће где живи са оцем. У ставу петом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље-противтужене којим је тражила да јој се малолетни ЕЕ повери на самостално вршење родитељског права. У ставу шестом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље-противтужене којим је тражила да се тужени-противтужилац обавезе да на име свог доприноса за издржавање малолетног ЕЕ плаћа месечно новчани износ од 15.000,00 динара сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, с тим да се доспеле рате издржавања исплате одједном у року од 15 дана од дана пријема пресуде. У ставу седмом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се уреди начин одржавања личних односа између мал. ЕЕ са оцем ББ на начин што ће тужени-противтужилац ББ виђати дете сваког другог викенда у Градском центру за социјални рад у ... у присуству службеника Центра у току радног времена почев од 11 до 13 сати. У ставу осмом изреке, обавезана је тужиља-противтужена да туженом-противтужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 24.440,00 динара у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 119/19 од 04.04.2019. године, ставом 1. изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље-противтужене и потврђена пресуда Основног суда у Јагодини П2 411/17 од 24.12.2018. године у ставу другом, трећем, четвртном, петом, шестом, седмом и осмом изреке. Ставом 2. изреке, одбијен је захтев тужиље-противтужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиља-противтужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања у смислу члана 407. став 2. у вези члана 403. став 2. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и тужени су закључили брак 06.05.2012. године из ког брака имају малолетног сина ЕЕ рођеног .. године. Живели су у кући у ... у заједници са мајком и бабом туженог. До престанка брачне заједнице дошло је 04.09.2017. године, када је тужиља напустила брачну заједницу. Брачни односи су озбиљно и трајно поремећени, нема изгледа да се брачна заједница настави. Тужиља, када је напустила брачну заједницу пријавила је полицији туженог за насиље у породици. Навела је да је последње две године у браку била у свађи са туженим, стално су се расправљали, а тужени је држао за руке и дрмао због чега су јој остајале модрице. Године 2015. обратила се психологу, а странке су заједно ишли у брачно саветовалиште, а до 04.09.2017. године туженог није пријављивала за насиље. По напуштању заједнице отишла је да живи код својих родитеља у кућу која је велика, а која кућа је власништво њеног оца. Од 18.08.2017. године тужиља је у радном односу

у фирми ... у ... и остварује месечну зараду просечно око 20.000,00 динара. Нема друге непокретне имовине. Тужени ББ живи у ... у кући која је власништво његове мајке и иста је легализована има површину око 150м². ББ нема непокретне имовине, а поседује путничко возило ... произведено године које возило је купио отац туженог. ББ ради као продавац у продавници ... у ... и зарада му је око 35.000,00 динара месечно. Раније је поправљао Син странака малолетни ЕЕ има ... године и не иде у вртић. Док су странке живеле заједно ЕЕ је ишао у вртић. Од напуштања заједнице тужила је први пут видела малолетног ЕЕ после месец и по дана у Центру за социјални рад око сат и по времена у присуству два радника Центра. Иста није ни тражила да се обезбеди виђање малолетног ЕЕ. Док су живели заједно, ЕЕЕ је био присутан свађама странака али се повлачио у себе и гледао да се заигра са нечим да не чује. ЕЕ су заједно 2014. године водили код дечјег психолога зато што је у том периоду стезао ноге, али је специјалиста дечје психијатрије ЖЖ рекла да је са ЕЕ све у реду с обзиром на његов узраст али да избегавају свађе и расправе пред дететом, те да дођу на контролу. Укупне месечне потребе малолетног ЕЕ родитељи су определили у износу од око 20.000,00 динара сходно његовом узрасту. У случају када би се малолетни ЕЕ поверио оцу тужила је навела да би могла да плаћа износ који се тужбом тражи од 5.000,00 динара. С обзиром да је тужила поднела пријаву против туженог истом је изречена хитна мера забране контакта у трајању од 48 сати, а након тога је од стране суда продужена још месец дана. Након тога није продужена мера забране контакта а по наводима туженог тужила и он су се свађали али никада није било физичког контакта између њих а модрице су на ногама и рукама остајале кад она удари о сто или удари руком у врата. Приликом одласка из брачне заједнице тужила није тражила да са собом поведе малолетног ЕЕ. ЕЕ има своју собу у кући у којој живи са туженим оцем. Кад тужени ради, малолетног ЕЕ чува његова мајка. ЕЕ је раније ишао у вртић, али због новонастале ситуације тужени је престао да шаље ЕЕ у вртић не знајући како ће се понашати тужила сматрајући да је иста на све спремна. Градском центру за социјални рад у .. тужени је предлагао да се организује виђање мајке малолетног ЕЕ јер сматра да дете треба да виђа мајку, а што је све реализовано у просторијама Градског центра за социјални рад. ЕЕ је доста пробирљив и већ дуже се времена ради са њим на томе да му се повећа избор јела. Мајка туженог има имање у површини од око 2 хектара и исто је под шумом те из њене шуме обезбеђују огрев, а тужени помаже и ради све врсте пољопривредних посла на имању своје мајке. У сусрету са мајком ЕЕ је насмијан и отворен, без проблема остаје сам са мајком али неколико пута тражи да види оца и излази из канцеларије да потврди очево присуство у ходнику. Отац са којим дете актуелно живи уме да благовремено препозна и адекватно задовољи потребе малолетног детета. Показује ауторитет приликом моделовања дететовог понашања, познаје дететов дневни ритам и са дететом јасно разговара. У току целокупног рада са породицом Центар је уочио да је отац ангажованији родитељ у смислу бриге о васпитању детета, посвећенији у задовољењу у узрасту животних потреба детета са већим степеном емоционалне тоpline у контакту са дететом. Мајка детета је током саветодавног рада потврдила да се ББ боље сналази у родитељској улози и да има адекватни приступ детета што се уочава приликом реализације контакта у просторијама Центра где је АА уздржана у показивању емоција према детету са недовољно изграђеним механизмом контроле и усмеравања дететовог понашања. Приметно је да АА није довољно самостална у доношењу одлука које се тичу родитељства. Дете је емотивно везано за оба родитеља али је упућеније на оца како у

току досадашњег развоја, тако и у ситуацији функционисања родитеља одвојеним улогама. Средина у којој малолетни ЕЕ актуелно борави је средина која је њему позната, на коју је адаптиран, и у којој је одрастао, док је средина у којој борави мајка средина у коју је дете ретко одлазило. ББ поседује боље личне родитељске и стамбено материјалне капацитете везано за безбедну и стабилнију средину за одрастање малолетног ЕЕ. Отац је ангажованији у родитељској улози са конкретним и јасним васпитним ставовима и начинима задовољавања потреба детета у складу са узрастом детета. Мајка показује мотивацију да врши самостално родитељско право али је током поступка уочено да јој је потребан саветодавни рад на јачању родитељских капацитета ради бољег препознавања и задовољавања потреба и одабира адекватних поступака у васпитању. Иако дете има отпор да иде у кућу где мајка живи исто је уредно одлазило код мајке без обзира да ли је дошло до тога да се расплаче или не. Мајка је уредно враћала дете у одређено време. Тужила је против туженог поднела и кривичну пријаву за одузимање малолетног детета али је назначена пријава решењем ОЈТ у Јагодини Кт 3/18 од 23.02.2018. године одбачена, јер нема основане сумње да је пријављени извршио назначено кривично дело. Наводи тужиле у погледу вршења насиља у породици нису ничим били поткрепљени. Центар за социјални рад у .. је сматрао да на било који начин није било нужно и сврсисходно изрицање било какве мере а осим тога такав захтев од стране тужиле-противтужене није био ни постављен. При таквој ситуацији Центар за социјални рад у ... је мишљења да дете у погледу вршења родитељског права треба да буде поверено туженом-противтужиоцу, оцу, ББ из У току поступка обављено је и вештачење од стране Комисије вештака др Владимира Радојковића специјалисте неуропсихијатрије, ужа специјалност психијатрија-неурологија, др Славице Манојловић Јовановић специјалиста психијатрије неурологије и стручног лица клиничког психолога Љиљане Голубовић. Саслушањем представника Комисије доктора Владимира Радојковића, између осталог утврђено је да је дете било изложено конфликтној ситуацији између родитеља, измештање из садашњег простора била би додатна траума и зато је предлог да дете остане у том простору код оца. Дете је привржено једном и другом родитељу подједнако. Радује се контакту са мајком колико год да је времена прошло. Узрок да дете није довољно емоционално зрело за свој календарни узраст да је хипер активно и да има поремећаје пажње је управо та лоша комуникација између родитеља да је то узрок неуротичности, а за опстанак су му потребна оба родитеља. Од секундарног значаја за развој неуроza код детета примаран је родитељски контакт. Комисија није приметила да дете има проблема са коштаном зглобовима, да су му искривљене ноге како то тврди тужила. Мајка АА има извесне знакове параноидне особе у смислу да је сумњичава и неповерљива. Параноја која је уочена код мајке не штети интересу детета. Отац је анксиозан у стресним ситуацијама и тада реагује бурно и то не штети интересу детета.

При овако утврђеним чињеницама, нижестепени судови су полазећи од одредбе члана 6. став 1, члана 41, члана 226. став 1. члана 77. и чл. 160. и 162. Породичног закона као и члана 3. Конвенције о правима детета, развео брак између тужиле и туженог налазећи да је у интересу малолетног ЕЕ да исти буде поверен оцу ББ на самостално вршење родитељског права. Уређен је однос контактирања тужиле мајке са малолетним ЕЕ у складу са препоруком и мишљењем Центра за социјални рад у ..., при чему је тужила-противтужена обавезана да доприноси издржавању малолетног ЕЕ у висини од 5.000,00 динара месечно почев од 11.09.2017. године па убудуће,

налазећи да ће остали износ до потребних 20.000,00 динара у погледу издржавања малолетног ЕЕ сносити његов отац, овде тужени-противтужилац. Даље, при томе одбијен је тужбени захтев тужиле-противтужене и иста је обавезана на плаћање трошкова парничног поступка у износу од 24.444,00 динара.

Ценећи наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови на потпуно утврђено чињенично стање, правилно применили материјално право, а при чему су се сходно цитираним прописима превасходно руководили интересима малолетног детета – ЕЕ, правилно оцењујући да је у интересу малолетног ЕЕ да исти за сада остане у домаћинству код оца, тј. да се вршење родитељског права над малолетним ЕЕ повери његовом оцу ББ из ... Нижестепени судови су правилно оценили извештај Центра за социјални рад, у погледу интереса малолетног ЕЕ, а правилно су оцењени и наводи Комисије вештака која је из посебног угла ценила све околности везано за чињеницу у погледу вршења родитељског права над малолетним ЕЕ и његових интереса као малолетног детета. Правилно је оцењено да је са интересом малолетног ЕЕ целисходније да се вршење родитељског права за сада повери његовом оцу овде туженом, да се та целисходност огледа како у односу туженог према малолетном ЕЕ који има јасне васпитне ставове везано за начин задовољавања потреба детета у складу са његовим узрастом и мотивацију коју поседује да се малолетни ЕЕ навикао на средину где живи и да је у извесном смислу иако је емотивно везан за оба родитеља, ипак при тренутној ситуацији упућенији на оца. Тужени је ангажованији родитељ у смислу бриге о васпитању малолетног ЕЕ посвећенији задовољењу узраста животних потреба малолетног ЕЕ и са све већим степеном емоционалне тоpline у контакту са дететом. Правилно су нижестепени судови проценили и време у погледу које ће малолетни ЕЕ боравити са својом мајком, овде тужиљом и адекватно уредили начин остваривања контаката. Правилно су утврђене и потребе малолетног детета (које су и сами родитељи определили на износ од 20.000,00 динара) и у складу са тим опредељена висина доприноса које је дужна да плаћа тужиља на име издржавања малолетног ЕЕ.

Не могу се прихватити наводи из ревизије да послеведеног времена са мајком малолетни ЕЕ не жели да се врати оцу наводећи да се о њему код оца брине баба, већ жели да остане са мајком, јер ти наводи у току трајања поступка нису ничим доказани. Неприхватљиви су ревизијски наводи да нижестепени судови нису ценили чињенице да код малолетног ЕЕ постоје знаци повишене неуротичности, поремећаја пажње и концентрације, да је хипер активан, те да је то све последица неадекватне бриге оца и његове примарне породице о детету јер су управо нижестепени судови ценили те наводе и чињенице везано за узрок настанка таквог понашања код малолетног ЕЕ. С друге стране ниједним изведеним доказом, у нижестепеном поступку није указано да је такво понашање малолетног ЕЕ наступило као последица неадекватне бриге оца и његове примарне породице. Такво понашање малолетног ЕЕ је настало као последица лоше комуникације између родитеља јер је за правилан развој малолетног ЕЕ потребна пажња оба родитеља.

Стоји чињеница да је у интересу детета да мајку виђа сваки дан уколико је то могуће и члан 61. став 1. Породичног закона предвиђа да дете има право да одржава личне контакте са родитељем, са којим не живи. Међутим, не могу се прихватити

ревизијски разлози да је дете поверено оцу и да је одређено да га мајка виђа само два дана у месецу јер је ставом четири првостепене одлуке, уређен начин виђања тужиље са малолетним ЕЕ, а све то одлучујући о жалби је ценио и другостепени суд, налазећи да је таква одлука донета пре свега у интересу малолетног детета.

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић